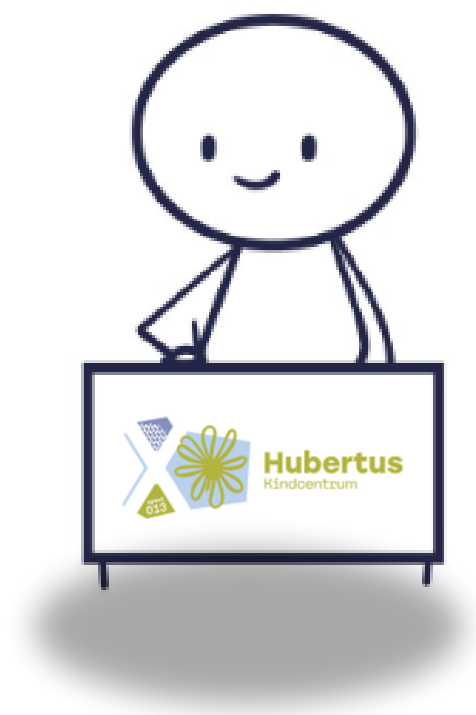
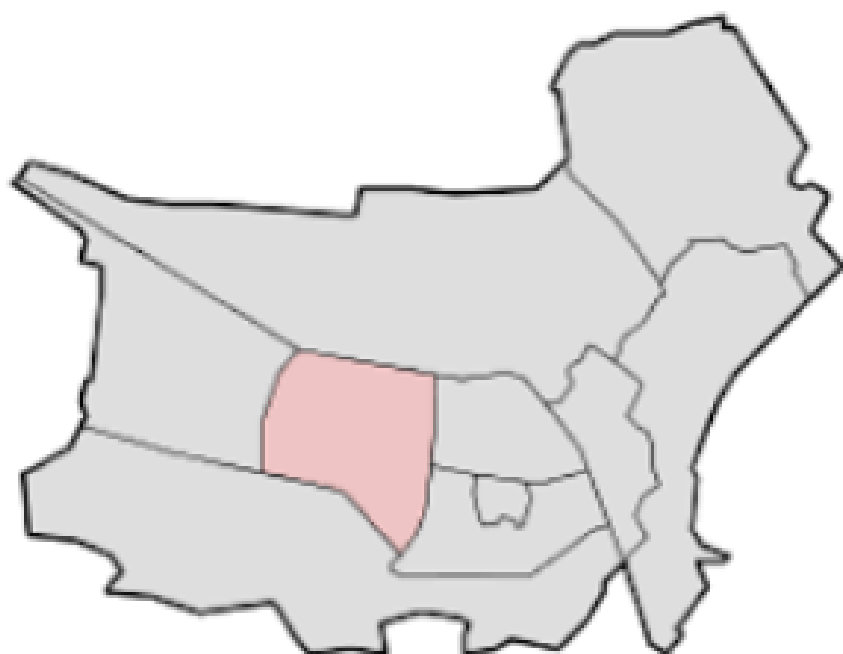

Buurtondersteuningsprofiel (BOP)

Waar scholen verbinden: een buurtvisie op ondersteuning en ontwikkeling

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz. 3
Context van de wijk Tilburg West	Blz. 3
Gezamenlijke uitgangspunten voor ondersteuning Ontwikkeling in relatie Brede opvatting van ondersteuning Diversiteit als structureel gegeven Ouders als partners Samenhang en afstemming op buurniveau	Blz. 3
Ondersteuningskracht van de buurt Basisondersteuning als fundament Verdiepende ondersteuning binnen de wijk Samenwerking met netwerkpartners	Blz. 4
Wijkgerichte ontwikkelthema's en initiatieven	Blz. 5
Ontwikkelthema's – werkwijze (cyclisch werken)	Blz. 7
Ontwikkelthema 1 – Kansrijk ontwikkelen binnen regulier onderwijs Initiatief: Peers013 West Initiatief: Veldlab (voorheen Makersklas ON HOLD) Initiatief: Makerslab (ON HOLD) Initiatief: Onderzoeker in de wijk	Blz. 8 Blz. 9 Blz. 10 Blz. 11–12 Blz. 13
Ontwikkelthema 2 – Preventie en integrale ondersteuning 0–13 jaar Initiatief: Team Op Maat (TOM)	Blz. 14 Blz. 15–16
Ontwikkelthema 3 – Inclusie en thuisnabij aanbod Initiatief: Inclusieve kinderopvang (pilot) Initiatief: Extra ontwikkeljaren taalgroep	Blz. 17 Blz. 18 Blz. 19
Ontwikkelthema 4 – Systeemontwikkeling en randvoorwaarden Initiatief: Kindcentrumontwikkeling –9 maanden tot 13 jaar	Blz. 20 Blz. 21

Tilburg West: Samenhang in ondersteuning, ontwikkeling en samenwerking

Inleiding

De kindcentra in Tilburg West bevinden zich in een wijk die wordt gekenmerkt door diversiteit, veerkracht en betrokkenheid, maar ook door structurele uitdagingen op het gebied van bestaanszekerheid, gezondheid, veiligheid en kansenongelijkheid. Kinderen groeien op in uiteenlopende gezinssituaties en leefwerelden, waarbij school, opvang, thuis en de wijk elkaar voortdurend beïnvloeden.

Binnen deze context voelen de kindcentra in Tilburg West een gezamenlijke verantwoordelijkheid om kinderen en gezinnen nabij thuis te ondersteunen en te begeleiden in hun ontwikkeling. Het bieden van passend onderwijs en opvang vraagt hierbij niet alleen om individuele expertise, maar om samenhang, afstemming en samenwerking op buurtniveau.

Om deze gezamenlijke verantwoordelijkheid expliciet te maken, is dit Buurtondersteuningsprofiel (BOP) opgesteld. Het BOP biedt een overzicht van de gedeelde visie op ondersteuning, de ondersteuningskracht van de wijk en de wijze waarop kindcentra vanuit hun eigen profiel bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en gezinnen in Tilburg West.

Context van de wijk Tilburg West

Tilburg West is één van de wijken waarin de leefbaarheid en sociale samenhang onder druk staan. Gezinnen hebben vaker te maken met een stapeling van factoren zoals armoede, gezondheidsproblematiek, beperkte woonzekerheid en een verhoogde ervaren onveiligheid. Deze omstandigheden hebben invloed op de ontwikkeling van kinderen en vragen om aanvullende aandacht binnen onderwijs, opvang en ondersteuning.

Tegelijkertijd kenmerkt de wijk zich door een grote culturele en talige diversiteit, sterke sociale netwerken en een hoge mate van betrokkenheid bij de kindcentra. Kinderen groeien op in een omgeving waarin zij van jongs af aan in aanraking komen met verschillende perspectieven, talen en leefstijlen. Deze diversiteit vraagt om professioneel en bewust pedagogisch handelen, maar biedt ook rijke mogelijkheden voor leren, ontmoeting en samenleven.

De kindcentra in Tilburg West zien deze context niet uitsluitend als uitdaging, maar ook als vertrekpunt. Juist in deze wijk is een samenhangende, preventieve en relationele benadering van ondersteuning essentieel om ontwikkelkansen te vergroten en onderwijs- en ontwikkelingsuitval te voorkomen.

Gezamenlijke uitgangspunten voor ondersteuning

Ondanks verschillen in concept, populatie en organisatie, delen wij, de kindcentra in Tilburg West, een aantal fundamentele uitgangspunten die richting geven aan de ondersteuning van kinderen en gezinnen.

Ontwikkeling in relatie

Wij gaan uit van het besef dat kinderen zich ontwikkelen in relatie tot anderen en in samenhang met hun leefomgeving.

Ondersteuning richt zich daarom niet uitsluitend op het individuele kind, maar op het versterken van relaties tussen kinderen, ouders, professionals en netwerkpartners. Sociale veiligheid, vertrouwen en duidelijke pedagogische kaders vormen hierbij de basis.

Brede opvatting van ondersteuning

Ondersteuning wordt breed opgevat en omvat:

- preventief en pedagogisch handelen in de groep;
- het versterken van basisvaardigheden en sociaal-emotionele ontwikkeling;
- samenwerking met ouders als partners in ontwikkeling;
- en afstemming met zorg- en wijkpartners wanneer aanvullende expertise nodig is.

Ondersteuning is daarmee geen afzonderlijke laag, maar integraal onderdeel van het dagelijks handelen binnen de kindcentra.

Diversiteit als structureel gegeven

De diversiteit in Tilburg West is structureel en vraagt om maatwerk, professionele sensitiviteit en dialoog. De kindcentra erkennen verschillen in taal, cultuur, opvoeding en sociaaleconomische omstandigheden als realiteit en werken vanuit respect, nieuwsgierigheid en hoge verwachtingen. Hiermee beogen zij bij te dragen aan kansengelijkheid en sociale cohesie.

Ouders als partners

Ouders zijn onmisbare partners in de ontwikkeling van kinderen. Wij erkennen dat ouderbetrokkenheid verschillende vormen kent en sluiten aan bij de mogelijkheden en behoeften van gezinnen. Ondersteuning richt zich waar nodig ook op het versterken van ouders en het vergroten van hun handelingsvermogen.

Samenhang en afstemming op buurtniveau

We voelen ons gezamenlijk verantwoordelijk voor een samenhangend ondersteuningslandschap in de wijk. Door expertise te delen, af te stemmen en samen op te trekken met partners binnen en buiten de wijk, wordt gewerkt aan een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen van 0 tot 13 jaar.

Ondersteuningskracht van de buurt

Basisondersteuning als fundament

Binnen alle kindcentra in Tilburg West vormt de basisondersteuning het fundament van het ondersteuningsaanbod. Deze ondersteuning is erop gericht om ontwikkelingsbehoeften vroegtijdig te signaleren en preventief te handelen binnen de dagelijkse pedagogische en didactische praktijk.

De basisondersteuning kenmerkt zich door:

- duidelijke structuur en heldere verwachtingen;
- handelingsgericht en opbrengstgericht werken;
- differentiatie binnen de groep;
- aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale veiligheid;
- en samenwerking tussen professionals binnen het kindcentrum.

Verdiepende ondersteuning binnen de wijk

Wanneer basisondersteuning onvoldoende toereikend is, beschikken de kindcentra over verdiepende ondersteuningsmogelijkheden. Deze ondersteuning wordt zoveel mogelijk thuisnabij en in samenhang georganiseerd, waarbij expertise binnen de wijk wordt benut voordat externe of gespecialiseerde trajecten worden ingezet.

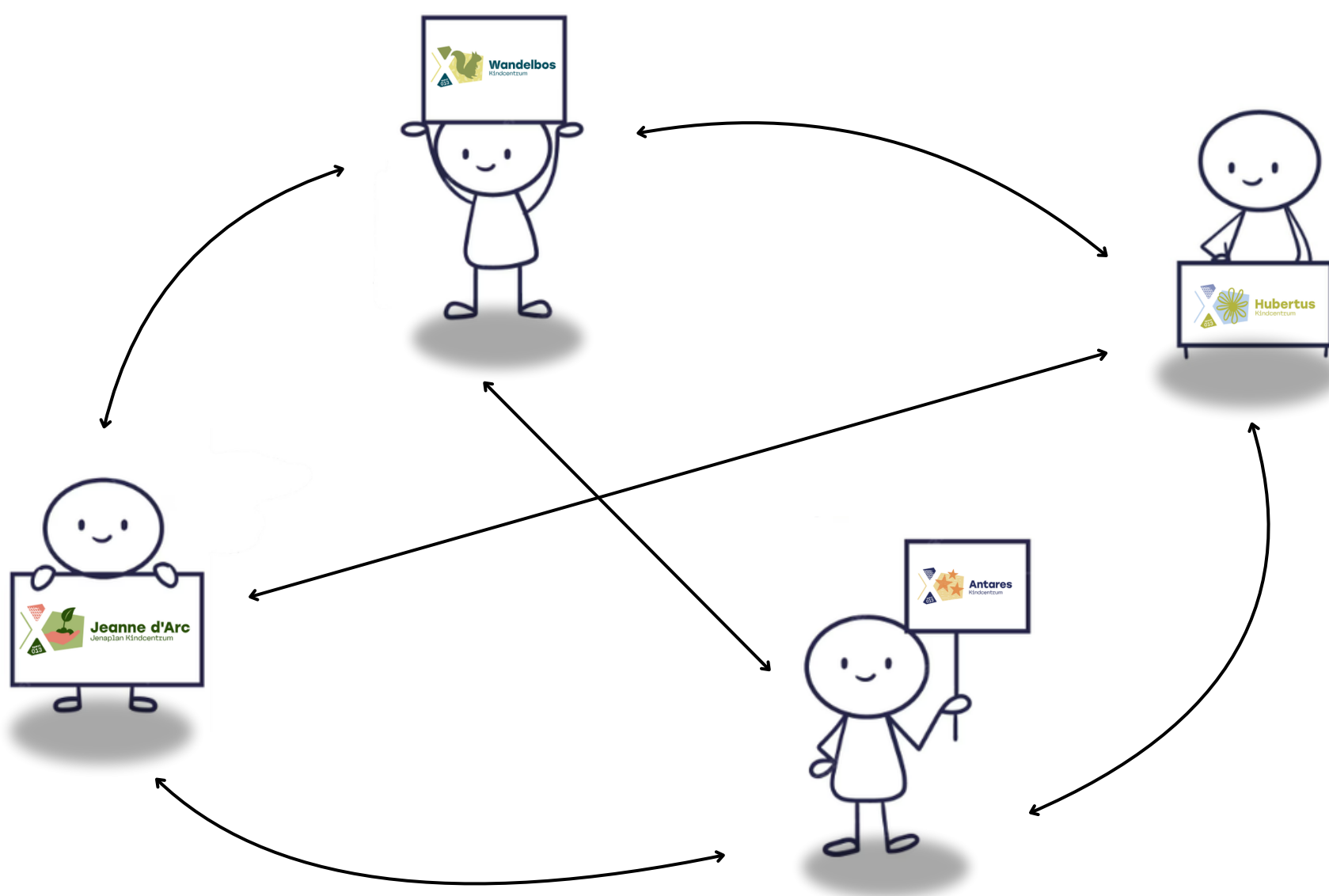
De samenwerking tussen kindcentra maakt het mogelijk om:

- expertise uit te wisselen;
- wijkgerichte voorzieningen te ontwikkelen;
- en kinderen ondersteuning te bieden zonder onnodige verwijzing of uitplaatsing.

Samenwerking met netwerkpartners

De ondersteuningskracht van Tilburg West wordt versterkt door samenwerking met kinderopvang, jeugdhulp, welzijn, zorg en andere maatschappelijke partners. Deze samenwerking is gericht op integrale ondersteuning, waarbij rollen en verantwoordelijkheden helder zijn en ouders betrokken blijven.

De kindcentra zien het BOP als een richtinggevend kader voor deze samenwerking: niet als vastgestelde route, maar als gezamenlijke basis voor afstemming en ontwikkeling.

Wijkgerichte ontwikkelthema's en initiatieven

Binnen Tilburg West werken wij als kindcentra al meerdere jaren samen aan het versterken van de ondersteuningskracht van de wijk. Vanuit de dagelijkse praktijk zijn verschillende initiatieven ontstaan die inspelen op uiteenlopende onderwijs- en ondersteuningsvragen van kinderen en gezinnen. Deze initiatieven zijn niet losstaand, maar komen voort uit gedeelde signalen, gezamenlijke verantwoordelijkheid en de overtuiging dat samenhang en samenwerking noodzakelijk zijn om ontwikkelkansen te vergroten.

In dit Buurtondersteuningsprofiel beschrijven wij deze initiatieven geordend naar wijkgerichte ontwikkelthema's. Deze thematische indeling is bewust gekozen om samenhang aan te brengen in het ondersteuningsaanbod en om inzichtelijk te maken op welk niveau wij ontwikkelen: dichtbij het kind, in samenwerking rondom gezinnen, of op systeem- en randvoorwaardelijk niveau.

De vier ontwikkelthema's vormen samen een logisch geheel:

- van het versterken van ontwikkelkansen binnen regulier onderwijs,
- via preventieve en integrale ondersteuning van 0–13 jaar,
- naar inclusie en thuisnabij aanbod,
- en tenslotte systeemontwikkeling en randvoorwaarden die deze ondersteuning mogelijk maken.

Onder elk ontwikkelthema benoemen wij de bijbehorende initiatieven. De uitgebreide uitwerking van deze initiatieven volgt in de daaropvolgende hoofdstukken.

Ontwikkelthema 1 – Kansrijk ontwikkelen binnen regulier onderwijs

Binnen Tilburg West zien wij een diverse groep kinderen voor wie het reguliere onderwijsaanbod, ondanks inzet binnen de basisondersteuning, niet altijd voldoende aansluit. Het gaat zowel om kinderen met een cognitieve ontwikkelvoorsprong als om kinderen met een meer praktijkgerichte of specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte.

Onze gezamenlijke ambitie is om deze kinderen binnen het reguliere onderwijs in de wijk passende ontwikkelkansen te blijven bieden.

Wij streven ernaar om expertise te bundelen, maatwerk te organiseren en onnodige verwijzingen naar specialistische voorzieningen te voorkomen.

Voorbeelden van initiatieven binnen dit ontwikkelthema zijn onder andere:

- Peers013 West;
- Veldlab (voorheen Makersklas);
- Makerslab (voorbereid, momenteel on hold);
- en de inzet van een onderzoeker in de wijk.

Ontwikkelthema 2 – Preventie en integrale ondersteuning van 0–13 jaar

Wij zien dat ontwikkelingsvragen vaak al op jonge leeftijd zichtbaar worden en zich kunnen opstapelen wanneer ondersteuning onvoldoende samenhangend is georganiseerd tussen kinderopvang, onderwijs en zorg. In Tilburg West vraagt dit om een sterke, preventieve en integrale benadering, waarin professionals rondom kinderen en gezinnen gezamenlijk optrekken.

Binnen dit ontwikkelthema staat de doorgaande lijn van 0 tot 13 jaar centraal, met nadruk op vroegsignalering, afstemming en samenwerking met ouders en netwerkpartners.

Voorbeelden van initiatieven binnen dit ontwikkelthema zijn onder andere:

- Team Op Maat (TOM);
- en de verbreding van ondersteuning naar kinderopvangtijd.

Ontwikkelthema 3 – Inclusie en thuisnabij aanbod

Wij streven ernaar dat kinderen zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs en opvang kunnen blijven volgen, ook wanneer zij extra ondersteuning nodig hebben. Inclusie vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt: wij passen de omgeving en ondersteuning aan het kind aan, niet andersom.

Binnen dit ontwikkelthema onderzoeken en versterken wij voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen van uitval, thuiszitten en onnodige verwijzing naar voorzieningen buiten de wijk.

Voorbeelden van initiatieven binnen dit ontwikkelthema zijn onder andere:

- de pilot inclusieve kinderopvang;
- extra ontwikkeljaren voor leerlingen vanuit de taalgroep;
- en wijkgerichte inzet gericht op het voorkomen van thuiszitten en plaatsing binnen het SBO.

Ontwikkelthema 4 – Systeemontwikkeling en randvoorwaarden

Een deel van de ondersteuningsvraagstukken in Tilburg West wordt bepaald door structurele randvoorwaarden, zoals huisvesting, financiering, wet- en regelgeving en personele mogelijkheden. Deze factoren hebben directe invloed op de ruimte die er is om de andere ontwikkelthema's duurzaam vorm te geven.

Binnen dit ontwikkelthema richten wij ons op het creëren van voorwaarden die integrale, inclusieve en samenhangende ondersteuning mogelijk maken, in samenwerking met bestuur en gemeente.

Voorbeelden van initiatieven binnen dit ontwikkelthema zijn onder andere:

- kindcentrumontwikkeling van –9 maanden tot 13 jaar;
- en structurele afstemming met gemeente en maatschappelijke partners.

Afsluitende samenhang

Door de wijkgerichte initiatieven onder te brengen in deze vier ontwikkelthema's maken wij zichtbaar hoe losse initiatieven bijdragen aan gezamenlijke doelen, waar zij elkaar versterken en waar verdere ontwikkeling, borging of besluitvorming nodig is. Daarmee vormt deze thematische indeling de inhoudelijke brug tussen visie, praktijk en verdere verdieping in dit Buurtondersteuningsprofiel.

Ontwikkelthema's – werkwijze

Om de wijkgerichte ontwikkelthema's duurzaam en lerend vorm te geven, werken wij cyclisch. Dat betekent dat wij per ontwikkelthema niet alleen beschrijven wat wij doen, maar ook hoe wij volgen, reflecteren en bijsturen. Hiermee verschuiven wij van initiatiefgericht werken naar doelgericht en ontwikkelingsgericht werken.

Voor elk ontwikkelthema hanteren wij dezelfde vaste werkwijze.

1. Signalen en aanleiding

Wij brengen periodiek in kaart welke signalen wij zien bij kinderen, gezinnen en professionals en welke ontwikkelingen wijkbreed terugkomen. Deze signalen komen voort uit de onderwijs- en opvangpraktijk, gesprekken met ouders, wijkoverleggen en beschikbare data. Zo richten wij ons op structurele ontwikkelingen in plaats van incidentele situaties.

2. Gezamenlijke doelstelling

Per ontwikkelthema formuleren wij gezamenlijk wat wij willen bereiken voor kinderen en gezinnen, hoe dit bijdraagt aan kansengelijkheid en inclusie, en welke rol wij als wijk hierin willen nemen. Doelstellingen zijn richtinggevend, gedeeld en passend bij onze gezamenlijke visie.

3. Inzet en aanpak

Wij beschrijven welke initiatieven, werkvormen en samenwerkingen bijdragen aan het ontwikkelthema en hoe deze samenhang vertonen. Daarbij maken wij onderscheid tussen wat wijkbreed wordt georganiseerd en wat schoolspecifiek wordt ingevuld. Initiatieven zijn middelen, geen doelen op zich.

4. Verantwoordelijkheid en afstemming

Wij maken expliciet wie de regie voert, hoe afstemming tussen kindcentra plaatsvindt en hoe partners worden betrokken. Wij werken vanuit gedeelde verantwoordelijkheid, met heldere afspraken en korte lijnen op wijkniveau.

5. Monitoring en reflectie

Wij volgen per ontwikkelthema de ervaringen van kinderen en ouders, professionele observaties en relevante ontwikkelingen in instroom, doorstroom en ondersteuning. Monitoring is primair lerend van aard en ondersteunt de professionele dialoog.

6. Bijstellen en doorontwikkelen

Op basis van reflectie scherpen wij doelen of aanpak aan, besluiten wij tot borging, uitbreiding of beëindiging en signaleren wij wanneer bovenwijkse of bestuurlijke besluitvorming nodig is. Deze inzichten worden vastgelegd en meegenomen in jaarplannen en overleg met bestuur en gemeente.

7. Borging en continuïteit

Wij zorgen voor borging door kennis en expertise vast te leggen, overdraagbaarheid te organiseren en ontwikkelthema's te verbinden aan bestaande overleg- en kwaliteitsstructuren. Zo voorkomen wij dat ontwikkelingen persoonsafhankelijk of tijdelijk zijn.

Ontwikkelthema 1 – Kansrijk ontwikkelen binnen regulier onderwijs

Signalen en aanleiding

Wij zien in de wijk een structurele groep kinderen voor wie het reguliere onderwijsaanbod, ondanks inzet van basisondersteuning, onvoldoende aansluit. Het gaat zowel om kinderen met een cognitieve ontwikkelvoorsprong als om kinderen met praktijkgerichte of specifieke onderwijsbehoeften. Zonder aanvullende voorzieningen neemt het risico toe op onderstimulering, demotivatie of uitplaatsing.

Gezamenlijke doelstelling

Wij willen deze kinderen binnen het reguliere onderwijs in Tilburg West passende ontwikkelkansen blijven bieden, zodat zij zich cognitief, sociaal en emotioneel kunnen ontwikkelen zonder onnodige verwijzing naar specialistisch onderwijs.

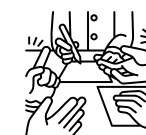
Inzet en aanpak

Wij bundelen expertise en organiseren wijkgerichte voorzieningen, waaronder **Peers013 West**, het **Veldlab** (voorheen de Makersklas), het **Makerslab** en de inzet van een **onderzoeker in de wijk**. Deze initiatieven bieden tijdelijk of aanvullend maatwerk en ondersteunen kindcentra bij het afstemmen van onderwijs en begeleiding.

Verantwoordelijkheid en afstemming

De regie ligt bij de gezamenlijke kindcentra, met afstemming tussen directies en kwaliteitscoördinatoren. Besluitvorming en evaluatie vinden plaats binnen de wijkoverleggen.

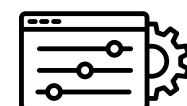
Monitoring en reflectie

Wij volgen de ontwikkeling van leerlingen via professionele observaties, gesprekken met kinderen en ouders en gegevens rondom instroom, doorstroom en verwijzingen. Deze informatie gebruiken wij voor gezamenlijke reflectie.

Bijstellen en doorontwikkelen

Op basis van reflectie bepalen wij of initiatieven worden voortgezet, aangepast, uitgebreid of afgebouwd. Indien nodig agenderen wij vraagstukken voor bestuurlijke besluitvorming.

Borging

Wij borgen deze ontwikkellijn door vaste overlegmomenten, heldere toeleidingsafspraken en het delen van expertise binnen de wijk.

Initiatief: Peers013 West

Wij organiseren Peers013 West als wijkgericht leer- en ontwikkelarrangement voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid of een ontwikkelvoorsprong. Het aanbod richt zich op leerlingen die binnen het reguliere groepsaanbod onvoldoende cognitieve en/of sociaal-emotionele uitdaging ervaren en behoefte hebben aan leren en werken met ontwikkelgelijken.

Binnen Peers013 West staat niet versnellen centraal, maar verdiepen en verrijken: leerlingen krijgen ruimte om te onderzoeken, filosoferen, creatief te denken en executieve vaardigheden te ontwikkelen. Het arrangement ondersteunt kinderen daarbij in het vinden van balans tussen denken, voelen en handelen.

Doelgroep en deelnemersprofiel

Peers013 West is bedoeld voor leerlingen:

- uit de bovenbouw (leerjaar 4 t/m 7);
- met kenmerken van (hoog)begaafdheid of een duidelijke ontwikkelvoorsprong;
- die behoefte hebben aan cognitieve verdieping en peers;
- bij wie sociaal-emotionele ontwikkeling (zoals zelfbeeld, faalangst of onderpresteren) aandacht vraagt;
- en die gebaat zijn bij leren in een kleinere, gelijkgestemde groep.

Deelname is gebaseerd op onderwijs- en ontwikkelbehoeften, niet uitsluitend op testresultaten of IQ-metingen. Signalering vindt plaats in overleg tussen kindcentrum, ouders en betrokken professionals.

Doel en beoogde opbrengst

Wij beogen dat leerlingen:

- passende cognitieve uitdaging ervaren;
- inzicht krijgen in hun eigen leerproces;
- executieve vaardigheden versterken;
- zich sociaal-emotioneel ontwikkelen in contact met ontwikkelgelijken;
- en duurzaam verbonden blijven aan regulier onderwijs in de wijk.

Wijze van uitvoering

Peers013 West wordt verzorgd door gespecialiseerde professionals vanuit de kindcentra. Leerlingen nemen gedurende een afgebakende periode deel aan het wijkgerichte aanbod, aanvullend op het onderwijsprogramma binnen het eigen kindcentrum.

Evaluatie en reflectie

Wij evalueren Peers013 West cyclisch op basis van:

- betrokkenheid en welbevinden van leerlingen;
- ontwikkelstappen op cognitief en sociaal-emotioneel vlak;
- ervaringen van leerlingen, ouders en begeleiders;
- en het effect op functioneren binnen de eigen onderwijscontext.

Doorontwikkeling en borging

Op basis van evaluatie bepalen wij:

- hoe het aanbod structureel wordt ingebed;
- of uitbreiding naar andere leeftijden wenselijk is;
- en hoe expertise rondom ontwikkelvoorsprong wijkbreed verder kan worden versterkt.

Initiatief: Veldlab (voorheen Makersklas)

Wij organiseren het Veldlab Tilburg West als wijkgericht leerarrangement voor leerlingen die tot hun recht komen binnen actief, ervaringsgericht en onderzoekend leren. Het Veldlab is de inhoudelijke doorontwikkeling van de Makersklas en richt zich op leerlingen voor wie leren betekenisvoller wordt wanneer zij handelend, ontwerpend en in interactie met anderen bezig zijn.

Binnen het Veldlab werken leerlingen aan een thematisch project, waarin zij het volledige ontwerpproces doorlopen: van idee, via onderzoek en ontwerp, naar realisatie, testen, presenteren en reflecteren. Leerlingen hebben daarbij invloed op hun leerproces en ervaren eigenaarschap over hun ontwikkeling.

Het Veldlab is bedoeld voor leerlingen:

- uit groep 7 en 8 (bij uitzondering groep 6);
- die baat hebben bij leren door doen, ervaren en maken;
- die zich beter kunnen concentreren wanneer zij actief bezig zijn;
- die profiteren van een kleinere groep en een lager werktempo;
- en voor wie positieve leerervaringen bijdragen aan het versterken van het zelfvertrouwen.

Deelname aan het Veldlab is gebaseerd op leerbehoefte en leerstijl, niet op cognitief niveau, schooladvies of verwachte uitstroom.

Doel en beoogde opbrengst

Met het Veldlab beogen wij dat leerlingen:

- hun creatief en onderzoekend vermogen ontwikkelen;
- leren werken volgens een cyclisch ontwerpproces (idee – onderzoeken – ontwerpen – bijstellen – presenteren);
- succeservaringen opdoen die bijdragen aan groei in zelfvertrouwen;
- taakgericht leren werken en leren afronden;
- en hun sociale vaardigheden versterken door samenwerking en interactie.

Het Veldlab draagt daarmee bij aan motivatie, volharding en een positieve leerhouding binnen het reguliere onderwijs.

Wijze van uitvoering

Het Veldlab bestaat uit een samenhangende projectcyclus met de volgende onderdelen:

- een veldbezoek (bijvoorbeeld een tentoonstelling of praktijkomgeving) ter inspiratie en oriëntatie;
- een brainstormfase, waarin leerlingen waarnemingen vertalen naar ideeën en ontwerp vragen;
- een ontwerpfase, waarin leerlingen producten maken, testen en aanpassen;
- aandacht voor presentatie en positionering (hoe laat je zien wat je hebt gemaakt?);
- een afsluitende presentatie, waarin leerlingen hun proces en product delen met ouders en professionals.

De begeleiding wordt verzorgd door gespecialiseerde professionals (zoals atelierspecialisten en onderwijsassistenten), in samenwerking met de betrokken kindcentra.

Evaluatie en reflectie

Wij evalueren het Veldlab cyclisch en ontwikkelgericht, waarbij wij kijken naar:

- betrokkenheid, concentratie en werkhouding van leerlingen;
- groei in zelfvertrouwen en taakgericht werken;
- ontwikkeling van creatieve, onderzoekende en sociale vaardigheden;
- ervaringen van leerlingen, ouders en begeleiders;
- en de mate waarin deelname bijdraagt aan functioneren en motivatie binnen het eigen kindcentrum.

De evaluatie vindt plaats gedurende het traject en na afloop, en vormt expliciete input voor bijstelling van inhoud en organisatie.

Doorontwikkeling en borging

Op basis van evaluaties bepalen wij:

- hoe het Veldlab structureel kan worden ingebed als wijkgericht aanbod;
- welke doelgroepkenmerken passend blijven of aangescherpt moeten worden;
- welke thema's en werkvormen het meeste effect hebben;
- en hoe kennis en ervaring gedeeld worden binnen de wijk.

Het Veldlab wordt hiermee niet gezien als tijdelijk project, maar als duurzaam leerarrangement dat meegroeit met de behoeften van leerlingen en de wijk.

Initiatief: Makerslab

Wij hebben het Makerslab ontwikkeld als wijkgericht, praktijkgericht leerarrangement voor leerlingen die gebaat zijn bij leren door doen, ervaren en maken, binnen een realistische en betekenisvolle context. Het Makerslab richt zich op leerlingen voor wie het reguliere onderwijsaanbod onvoldoende aansluit bij hun leerstijl, motivatie en talentontwikkeling.

Binnen het Makerslab werken leerlingen wekelijks aan thematische workshops waarin theorie en praktijk bewust met elkaar worden verbonden. Door te leren in wisselende omgevingen (zoals musea, sportaccommodaties, professionele werkplaatsen en ondernemende leerplekken) ervaren leerlingen dat leren relevant, concreet en toepasbaar is. Het Makerslab verbindt school, wijk en lokale partners en functioneert als brug tussen onderwijs en de wereld daarbuiten.

Doelgroep en deelnemersprofiel

Het Makerslab is bedoeld voor leerlingen:

- uit groep 6, 7 en 8;
- die tot hun recht komen binnen een activerende, praktijkgerichte leerstijl;
- voor wie motivatie, betrokkenheid of zelfvertrouwen onder druk staat binnen het reguliere aanbod;
- die baat hebben bij leren in realistische contexten;
- en bij wie talentontwikkeling, praktische vaardigheden en sociale groei centraler mogen staan.

Deelname aan het Makerslab is gebaseerd op leerbehoefte, leerstijl en motivatie, niet op cognitief niveau, toetsresultaten of schooladvies. Het Makerslab is nadrukkelijk bedoeld binnen het reguliere onderwijs, als verrijkend en ondersteunend arrangement.

Doel en beoogde opbrengst

Met het Makerslab beogen wij dat leerlingen:

- hun talenten en interesses ontdekken en versterken;
- praktische, sociale en executieve vaardigheden ontwikkelen;
- leren reflecteren op hun eigen leerproces;
- succeservaringen opdoen die bijdragen aan motivatie en zelfvertrouwen;
- en duurzaam verbonden blijven aan school en leren.

Daarnaast beogen wij:

- versterking van community building in de wijk;
- betere aansluiting tussen onderwijs en praktijkgerichte routes in het vervolgonderwijs;
- en het voorkomen van onderuitval en demotivatie binnen regulier onderwijs.

Pedagogisch-didactische uitgangspunten

Het Makerslab is gestoeld op een praktijkgerichte en leerlinggerichte pedagogiek, met de volgende kernprincipes:

- Leren door doen: leerlingen werken met echte materialen, in echte situaties; theorie wordt functioneel ingezet.
- Eigenaarschap: open opdrachten en keuzevrijheid stimuleren verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces.
- Motiverende leeromgeving: thema's sluiten aan bij de leefwereld van leerlingen.
- Fouten als leermomenten: experimenteren, proberen en bijstellen zijn essentieel.
- Reflectie: leerlingen kijken structureel terug op hun ontwikkeling, successen en uitdagingen.

Deze uitgangspunten maken het Makerslab niet alleen activerend, maar ook didactisch verantwoord en onderwijsinhoudelijk rijk.

Wijze van uitvoering

Het Makerslab wordt uitgevoerd volgens de Talententoer-methodiek en bestaat uit:

- wekelijkse workshops in themablokken;
- inspirerende gastlessen door lokale (sociale) ondernemers;
- werken op wisselende locaties, om motivatie en contextleren te versterken;
- een persoonlijk portfolio per leerling, met:
 - leerdoelen,
 - plan van aanpak,
 - reflecties,
 - voortgangsrapportages.

De workshops zijn altijd opgebouwd uit:

1. een theoretisch kader;
2. een praktisch handelingsdeel;
3. verwerking, reflectie en portfolio-opbouw.

Leerlingen presenteren hun opbrengsten aan school en ouders, waarmee leren zichtbaar en betekenisvol wordt.

Evaluatie en reflectie

Wij evalueren het Makerslab cyclisch en meerlagig, waarbij wij kijken naar:

- motivatie, betrokkenheid en welbevinden van leerlingen;
- ontwikkeling van praktische, sociale en reflectieve vaardigheden;
- ervaren betekenis van leren;
- ervaringen van leerlingen, ouders, scholen en partners;
- en signalen rondom schoolloopbaan, motivatie en participatie.

Evaluatie vindt plaats:

- tijdens het traject (formatief);
- aan het einde van elk themablok;
- en na afronding van een periode, als input voor besluitvorming.

Doorontwikkeling en borging

Op basis van evaluatie bepalen wij:

- welke onderdelen structureel behouden blijven;
- of en hoe het Makerslab kan worden opgeschaald;
- welke doelgroepen het meeste baat hebben;
- en hoe dit arrangement zich verhoudt tot andere wijkvoorzieningen (zoals Veldlab en Peers013).

Het Makerslab is nadrukkelijk opgezet als ontwikkelbaar arrangement, dat kan meebewegen met behoeften, context en beschikbare middelen.

Ondanks de inhoudelijke onderbouwing en de duidelijke onderwijs- en ontwikkeldoelen van het Makerslab, is op dit moment geen structurele financiering toegekend vanuit de gemeente. De belangrijkste reden die hierbij is benoemd, is dat het Makerslab vanuit financieel perspectief wordt beschouwd als “te preventief van aard”.

Wij beschouwen het Makerslab niet als vrijblijvende of uitsluitend preventieve interventie, maar als een doelgericht onderwijsversterkend arrangement, gericht op leerlingen voor wie het reguliere aanbod onvoldoende aansluit bij leerstijl, motivatie en talentontwikkeling.

Juist door het expliciet formuleren van leerdoelen, een heldere pedagogisch-didactische methodiek, structurele begeleiding en evaluatie en inbedding binnen reguliere onderwijstijd draagt het Makerslab bij aan motivatie en schoolbinding, ontwikkeling van praktische en sociale vaardigheden en het voorkomen van latere zwaardere ondersteuningstrajecten.

In onze optiek vervult het Makerslab daarmee een dubbele functie:

- het is preventief in timing (vroegtijdig en nabij),
- en onderwijsversterkend in inhoud en opbrengst.

Positionering binnen het BOP

Hoewel uitvoering op dit moment niet mogelijk is door het ontbreken van financiering, kiezen wij er bewust voor om het Makerslab wel op te nemen in het Buurtondersteuningsprofiel. Daarmee maken wij zichtbaar dat:

- het initiatief inhoudelijk is uitgewerkt en doordacht;
- het aansluit bij Ontwikkelthema 1: Kansrijk ontwikkelen binnen regulier onderwijs;
- en het onderdeel vormt van een bredere visie op passend en inclusief onderwijs in de wijk.

Het Makerslab ligt daarmee niet stil vanwege gebrek aan visie of draagvlak, maar is momenteel afhankelijk van passende financiële randvoorwaarden.

Betekenis voor cyclisch werken

Het opnemen van het Makerslab in het BOP past binnen onze cyclische werkwijze. Wij blijven:

- de behoefte aan dit type arrangement volgen;
- signalen uit de praktijk verzamelen;
- en kansen voor passende financiering opnieuw verkennen.

Op deze wijze behouden wij de inhoudelijke lijn, ook wanneer uitvoering tijdelijk wordt uitgesteld.

Initiatief: Onderzoeker in de wijk

Wij zetten een wijkgebonden orthopedagoog in om kinderen en kindcentra nabij te ondersteunen bij vraagstukken rondom leren en ontwikkeling. De onderzoeker in de wijk biedt laagdrempelige toegang tot capaciteiten- en ontwikkelingsonderzoek, direct verbonden aan de onderwijspraktijk.

Het doel van deze inzet is niet primair indicatiestelling, maar verheldering: inzicht krijgen in wat een kind nodig heeft om binnen het reguliere onderwijs tot ontwikkeling te komen.

Doelgroep en deelnemersprofiel

De inzet van de onderzoeker richt zich op:

- leerlingen bij wie het leerpotentieel of de onderwijsbehoefte onvoldoende helder is;
- situaties waarin handelingsverlegenheid ontstaat;
- leerlingen bij wie beter afgestemde begeleiding het verschil kan maken;
- en gezinnen die behoefte hebben aan gezamenlijke duiding en perspectief.

Aanmelding verloopt via het kindcentrum, in overleg met ouders.

Doel en beoogde opbrengst

Wij beogen:

- betere afstemming van onderwijs en ondersteuning;
- versterking van passend onderwijs binnen de wijk;
- vergroting van handelingsrepertoire van professionals;
- en transparante besluitvorming in samenwerking met ouders.

Wijze van uitvoering

De onderzoeker werkt voor meerdere kindcentra in Tilburg West en sluit aan bij bestaande zorg- en ondersteuningsoverleggen.

Evaluatie en reflectie

Wij evalueren de inzet op:

- toepasbaarheid van onderzoeksadviezen;
- tevredenheid van ouders en professionals;
- en de mate waarin verwijzingen worden voorkomen of uitgesteld.

Doorontwikkeling en borging

Wij onderzoeken structurele verankering van deze expertise binnen de wijk, inclusief continuïteit in personele bezetting.

Ontwikkelthema 2 – Preventie en integrale ondersteuning 0–13 jaar

Signalen en aanleiding

Wij zien dat ontwikkelingsvragen vaak al op jonge leeftijd zichtbaar zijn en zich kunnen opstapelen wanneer ondersteuning onvoldoende samenhangend is georganiseerd tussen opvang, onderwijs en zorg.

Gezamenlijke doelstelling

Wij willen een sterke, preventieve ondersteuningsstructuur realiseren voor kinderen van 0 tot 13 jaar, waarin opvang, onderwijs en zorg samen optrekken en gezinnen tijdig worden ondersteund.

Inzet en aanpak

Wij zetten onder andere **TOM** (Team Op Maat) in en werken aan het verbinden van ondersteuningsstructuren in **kinderopvang en onderwijs**. Daarbij staat laagdrempelige samenwerking centraal.

Verantwoordelijkheid en afstemming

Afstemming vindt plaats op buurtniveau tussen kindcentra, opvangorganisaties en partners. De regie ligt bij de kindcentra gezamenlijk.

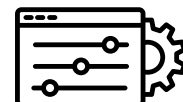
Monitoring en reflectie

Wij volgen signalen vanuit de praktijk, bespreken casuïstiek op hoofdlijnen en reflecteren op de effectiviteit van ingezette ondersteuning.

Bijstellen en doorontwikkelen

Wij bepalen periodiek of ondersteuning voldoende preventief is en waar verdieping, uitbreiding of andere inzet nodig is.

Borging

Wij streven naar structurele afspraken, financiering en verankering van integrale ondersteuning binnen bestaande overlegstructuren.

Initiatief: Team Op Maat (TOM)

Wij zetten TOM in als een wijkgerichte samenwerkingsstructuur waarin onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en zorg samenkomen. TOM ondersteunt kindcentra bij complexe ondersteuningsvragen door regie, afstemming en procesmatige inzet van expertise. Het doel van TOM is nadrukkelijk niet individuele indicatiestelling, maar het versterken van het handelen van professionals en het organiseren van passende ondersteuning rondom kinderen en gezinnen.

In Tilburg West vervult TOM een belangrijke rol in het verbinden van leefwerelden (thuis, school en wijk) en het organiseren van ondersteuning binnen een diverse en contextgevoelige wijk.

Doelgroep en deelnemersprofiel

TOM richt zich op:

- kinderen van 0 tot 13 jaar met meervoudige of complexe ondersteuningsvragen;
- gezinnen waarbij onderwijs-, opvoedings- en maatschappelijke vraagstukken samenkomen;
- professionals binnen kindcentra die ondersteuning nodig hebben bij regie, afstemming en besluitvorming.

De inzet van TOM is preventief en procesmatig van aard en wordt ingezet wanneer basisondersteuning dreigt onvoldoende toereikend te worden.

Doel en beoogde opbrengst

Wij beogen met TOM:

- snelle, passende en samenhangende ondersteuning voor kinderen en gezinnen;
- versterking van de handelingskracht van professionals;
- betere afstemming tussen onderwijs, zorg en maatschappelijke ondersteuning;
- en het voorkomen van escalatie, zwaardere trajecten en doorverwijzing.

TOM draagt bij aan duurzame oplossingen door expertise te bundelen en gezamenlijk richting te bepalen.

Wijze van uitvoering

TOM functioneert laagdrempelig en wijkgericht. De inzet bestaat uit:

- procesmatige ondersteuning bij casuïstiek;
- meedenken en adviseren vanuit expertise;
- ondersteuning van teams in professionele afwegingen;
- en afstemming met ouders en netwerkpartners.

Binnen Tilburg West is de inzet vanuit Sterk Huis (SH) tijdelijk minder stabiel geweest door het uitvallen van de gedragscoach. Inmiddels zijn er twee vervangende gedragscoaches gestart en wordt de oorspronkelijke gedragscoach gefaseerd opnieuw ingezet binnen de wijk.

Uit de praktijk en evaluatie is gebleken dat de cultuursensitiviteit van de oorspronkelijke gedragscoach als een belangrijke kwaliteit wordt ervaren. Deze cultuursensitieve benadering wordt gezien als een wezenlijke kracht binnen een wijk met een grote diversiteit aan achtergronden en opvoedingscontexten, en vormt een expliciet aandachtspunt in de verdere inzet van expertise binnen TOM.

Evaluatie en reflectie

Binnen de stuurgroep TOM heeft recent een gezamenlijke reflectie plaatsgevonden op de inzet van TOM in Tilburg West. Hieruit komt naar voren dat:

- de verwachtingen ten aanzien van de inzet van de Toegang niet op alle onderwijslocaties in de wijk gelijk zijn;
- de Toegang op sommige locaties vaker wordt bevraagd op indicatiestelling of het verkorten van wachttijden;
- terwijl TOM primair bedoeld is voor procesmatige ondersteuning, expertise-deling en professionalisering.

Deze verschillen in verwachtingen kunnen leiden tot inhoudelijke schuring, zonder dat de onderlinge relatie onder druk staat. Wij herkennen hierin een spanningsveld tussen systeemdruk en de preventieve, versterkende oorsprong van TOM.

Op basis van deze signalen werken wij aan verdere verduidelijking van rollen, inzet en gezamenlijke uitgangspunten, met behoud van ruimte voor contextuele verschillen tussen kindcentra.

Doorontwikkeling en borging

Op basis van de evaluatie formuleren wij de volgende gezamenlijke ontwikkelopgave:

Hoe kunnen wij, ondanks de beperkte uren per locatie, wijkbreed meer op één lijn komen in de inzet van TOM (met name de Toegang), terwijl er ruimte blijft voor verschillen in context en behoefte per kindcentrum?

Deze ontwikkelopgave raakt aan:

- rol- en taakverduidelijking;
- explicitering van wat TOM wel en niet is;
- en versterking van de gezamenlijke professionele taal rondom ondersteuning.

De verdere doorontwikkeling van TOM wordt wijkbreed opgepakt in overleg tussen kindcentra, Toegang en betrokken partners.

Ambitie richting sterke wijkteams

Aangaande het initiatief Team op Maat (TOM) ligt de ambitie om, in samenwerking met sterke wijkteams in Tilburg West, te verkennen hoe TOM nog functioneler en doelgerichter kan worden ingezet binnen de wijk.

Het streven is om expertise en ondersteuning steeds beter op elkaar af te stemmen, zodat kinderen, gezinnen en kindcentra tijdig en passend ondersteund worden. Door de samenwerking tussen TOM, kindcentra en wijkpartners verder te versterken, ontstaat een meer samenhangende ondersteuningsstructuur waarin ondersteuning dichtbij de leefwereld van het kind wordt georganiseerd.

Financiering en randvoorwaarden

Binnen de stuurgroep TOM is de wens uitgesproken om de inzet in Tilburg West uit te breiden, passend bij de ondersteuningsvraag in de wijk. Op dit moment is uitbreiding van de uren echter niet mogelijk, doordat de gemeente geen aanvullende subsidie beschikbaar stelt zolang de ontwikkelingen rondom wijkzorgteams en het Sociaal Lokale Team (SLT) nog gaande zijn.

Daarnaast is de wens uitgesproken om TOM te verbreden naar kinderopvangtijd (0–13), zodat ondersteuning beter aansluit bij de doorgaande ontwikkelijn van jonge kinderen. Deze wens wordt door Xpect013 ingebracht aan de tafel Inclusieve Kinderopvang, waar de afstemming met bredere wijk- en systeemontwikkelingen plaatsvindt.

Binnen het BOP positioneren wij TOM daarmee als:

- inhoudelijk stevig en noodzakelijk binnen de wijk;
- effectief in zijn preventieve en procesmatige kracht;
- maar in zijn doorontwikkeling mede afhankelijk van structurele randvoorwaarden en bestuurlijke besluitvorming.

Ontwikkelthema 3 – Inclusie en thuisnabij aanbod

Signalen en aanleiding

Wij zien dat kinderen met extra ondersteuningsbehoeften risico lopen op uitval, thuiszitten of verwijzing naar voorzieningen buiten de wijk wanneer ondersteuning onvoldoende aansluit.

Gezamenlijke doelstelling

Wij willen kinderen zoveel mogelijk thuisnabij laten opgroeien en leren, door inclusieve ondersteuning te organiseren en de omgeving aan te passen aan wat kinderen nodig hebben

Inzet en aanpak

Wij werken onder andere met een **pilot inclusieve kinderopvang**, verkennen extra **ontwikkelforen voor leerlingen vanuit de taalgroep** en onderzoeken mogelijkheden om thuiszitten en plaatsing binnen SBO te voorkomen.

Verantwoordelijkheid en afstemming

De kindcentra dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid en stemmen af met opvang, zorg en onderwijspartners.

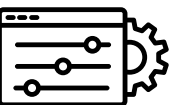
Monitoring en reflectie

Wij volgen individuele ontwikkellijnen, ervaren knelpunten en opbrengsten van inclusieve voorzieningen.

Bijstellen en doorontwikkelen

Wij bepalen periodiek of ondersteuning voldoende preventief is en waar verdieping, uitbreiding of andere inzet nodig is.

Borging

Wij streven naar structurele afspraken, financiering en verankering van integrale ondersteuning binnen bestaande overlegstructuren.

Initiatief: Inclusieve kinderopvang (pilot)

Wij hebben een pilot ingericht voor inclusieve kinderopvang, waarin peuters met een extra ondersteuningsbehoefte binnen de reguliere opvang tijdelijk intensievere begeleiding ontvangen.

Doelgroep en deelnemersprofiel

De pilot richt zich op:

- peuters van 2–4 jaar;
- met een ondersteuningsbehoefte die regulier aanbod overstijgt;
- waarbij behoud van de reguliere ontwikkellijn haalbaar is.

Doel en beoogde opbrengst

Wij beogen:

- het voorkomen van uitval en thuiszitten;
- versterking van de doorgaande lijn naar het basisonderwijs;
- en ondersteuning van gezinnen.

Wijze van uitvoering

De pilot bestaat uit een kleine groep met gespecialiseerde begeleiding, in nauwe samenwerking met ouders.

Evaluatie en reflectie

Wij volgen ontwikkeling van kinderen, ervaringen van ouders en doorstroom naar regulier onderwijs.

Doorontwikkeling en borging

Wij bepalen voorwaarden voor structurele inbedding en mogelijke uitbreiding.

Initiatief: Extra ontwikkeljaren taalgroep

Binnen KC West wordt aangesloten bij de stedelijke pilot Taalgroep 10+, die na de zomervakantie van start gaat. Deze voorziening biedt een passend tussenarrangement voor leerlingen die na twee jaar onderwijs in een taalgroep nog onvoldoende kunnen uitstromen naar regulier onderwijs, de TaalTopklas of andere bestaande voorzieningen.

Doelgroep en deelnemersprofiel

De Taalgroep 10+ richt zich op oudere taalgroep leerlingen van circa 10 tot 13 jaar:

- die reeds twee jaar taalgroeponderwijs hebben gevolgd;
- voor wie directe doorstroom naar regulier (voortgezet) onderwijs of bestaande vervolgvoorzieningen nog onvoldoende passend is;
- en die extra ontwikkeltijd nodig hebben op taal-, didactisch en/of sociaal-emotioneel gebied.

Doel en beoogde opbrengst

Met de Taalgroep 10+ beogen we:

- een betere aansluiting op het onderwijsniveau en vervolgonderwijs;
- versterking van de taalontwikkeling en basisvaardigheden;
- ondersteuning van de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden;
- beperking van onnodige verwijzingen;
- en een perspectiefrijke, duurzame uitstroom naar passend vervolgonderwijs.

Wijze van uitvoering

De Taalgroep 10+ wordt op stedelijk niveau georganiseerd en ondergebracht op KC Antares. Leerlingen volgen hier vier dagen per week onderwijs, aangevuld met één dag per week technologieonderwijs bij het Ontdekstation, als onderdeel van een bredere en praktijkgerichte onderwijsaanpak. De voorziening wordt vormgegeven in samenwerking met betrokken onderwijs- en wijkpartners.

Evaluatie en reflectie

De pilot wordt gevolgd en geëvalueerd op onder andere doorstroom, leerlingontwikkeling, ervaringen van betrokkenen en effecten op schoolloopbanen. De opbrengsten worden benut om de effectiviteit en meerwaarde van de voorziening te beoordelen.

Doorontwikkeling en borging

Op basis van de ervaringen binnen de pilot wordt onderzocht hoe de voorziening duurzaam kan worden ingebed, met aandacht voor doelgroepafbakening, haalbaarheid en structurele samenwerking binnen de stedelijke ondersteuningsstructuur.

Ontwikkelthema 4 – Systeemontwikkeling en randvoorwaarden

Signalen en aanleiding

Wij ervaren dat huisvesting, financiering, wet- en regelgeving en HRM-vraagstukken onze ondersteuningsambities begrenzen.

Gezamenlijke doelstelling

Wij willen randvoorwaarden creëren die integrale, inclusieve en samenhangende ondersteuning binnen de wijk mogelijk maken.

Inzet en aanpak

Wij verkennen verdere kindcentrumontwikkeling (0–13 jaar, extended day) en voeren dialoog met gemeente en maatschappelijke partners.

Verantwoordelijkheid en afstemming

Dit thema wordt gedragen door directies en bestuur in samenwerking met externe partners.

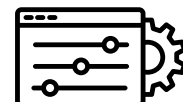
Monitoring en reflectie

Wij volgen voortgang op hoofdlijnen en signaleren structurele knelpunten.

Bijstellen en doorontwikkelen

Wij bepalen welke vraagstukken inzet op wijkniveau vragen en welke bestuurlijk of beleidsmatig moeten worden opgepakt.

Borging

Wij borgen dit thema door het structureel te agenderen binnen bestuur- en beleidsontwikkelingen.

Initiatief: Kindcentrumontwikkeling –9 maanden tot 13 jaar

Wij verkennen de doorontwikkeling naar geïntegreerde kindcentra waarin onderwijs, opvang, zorg en opvoedondersteuning samenkomen en elkaar versterken.

Doelgroep en deelnemersprofiel

Gericht op:

- kinderen van –9 maanden tot 13 jaar;
- hun gezinnen;
- en professionals binnen onderwijs, opvang en zorg.

Doel en beoogde opbrengst

Wij beogen:

- één samenhangende leer- en leefomgeving;
- minder bureaucratie;
- en preventieve ondersteuning dichtbij huis.

Wijze van uitvoering

In dialoog met bestuur, gemeente en maatschappelijke partners.

Evaluatie en reflectie

Wij monitoren structurele knelpunten en opbrengsten van samenwerkingen.

Doorontwikkeling en borging

Wij agenderen ontwikkelpunten op bestuurlijk en beleidsniveau.